

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ ВОС-
ТУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
по 5 фор. у влату, на по године
10 фор. у влату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се поштом
уштом или непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је изручије, г.
Петру Ракићу, к. д. аген-
ту у Котор. Доводи се плаћу
успријемљеном. Рукиса се не вра-
ћају.За огласе плаћа се: за сваку
описану или за број од пет стро-
фа по 2 новчића на прва стр., а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Министра
Унутрашњих Дјела постављамо за
племенског капетана:горњо кучке капетаније Васа И. Чејо-
вића.Наш Министар Унутрашњих
Дјела нека изврши овај Указ.

Цетиње, 12. јула 1904 г.

Никола

Министар Унутрашњих Дјела:
В. Б. Петровић с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Министра
Унутрашњих Дјела постављамо за
племенског капетана:у опутно-руднској капетанији: Тодора
Комненића;у руднској капетанији: Радула М. Ста-
матова.Наш Министар Унутрашњих
Дјела нека изврши овај Указ.

Цетиње, 8. августа 1904 г.

Никола

Министар Унутрашњих Дјела:
В. Б. Петровић с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Министра
Унутрашњих Дјела ријешили смо и
рјешавамо:да се Марку Л. Вукчевићу, писару љо-
шанске капетаније, уважи остатак на доса-
дашњу државну службу, у смислу чл. 21.
закона о чиновницима грађанског реда.Наш Министар Унутрашњих
Дјела нека изврши овај Указ.

Цетиње, 27. августа 1904. г.

Никола

Министар Унутрашњих Дјела:
В. Б. Петровић с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Министра
Унутрашњих Дјела постављамо за
писара љешанске капетаније:

Симона С. Казимира.

Наш Министар Унутрашњих
Дјела нека изврши овај Указ.

Цетиње, 6. октобра 1904. г.

Никола

Министар Унутрашњих Дјела:
В. Б. Петровић с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог заступника нашег
Министра Правде постављамо:За писара обласног суда у Подгорици
Ђура Ђурашевића, досадашњег писара
обласног суда у Бару, по потреби службе;
за писара обласног суда у Бару Миха-
ила Пејовића, досадашњег писара обласног
суда у Подгорици, на основу чланка 29.
закона о чиновницима грађанског реда.Нека заступник нашег Мини-
стра Правде изврши овај Указ.

Цетиње, 15. октобра 1904 г.

Никола

Заступник Министра Правде,
Министар Унутрашњих Дјела:
В. Б. Петровић с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Министра
Унутрашњих Дјела постављамо:За писара опутно-руднске капетаније
Авдарију Голубовића;за писара величке капетаније Вуксана
Драговића.Наш Министар Унутрашњих
Дјела нека изврши овај Указ.

Цетиње, 22. октобра 1904 г.

Никола

Министар Унутрашњих Дјела:
В. Б. Петровић с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Министра
Војног произвођимо у чин официра
народне војске подофицира:Јока Платеница и Мила Лековића у
баталиону Драго Црнинићког; — Ђорђију
Војводића у баталиону Цанковићког; —
Милутина Радловића у баталиону Кома-
нско-Загарачког; — Иву Чађеновића у бата-
лиону Братоножког и Аска Рачића у ба-
талиону Краљевског.Наш Министар Војни нека из-
врши овај Указ.

Број 3973

1104.

Цетиње, 11. октобра 1904 г.

Никола

Министар Војни
В. И. Пламенац с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Министра
Војног, а по саслушању нашег Др-
жавног Савета рјешавамо, да се
ставе у стање покоја с пензијом која
им по годинама службе припада:Официри: Бећир Бошковић из бата-
лиона Петрушићког; — Илија Мирић из
баталиона Жупе Пивске и Томо Драгоје-
вић из баталиона Краљевског.Наш Министар Војни и Фи-
нансија нека изврши овај Указ.

Број 3975

1104.

Цетиње, 12. октобра 1904. г.

Никола

Министар Војни
В. И. Пламенац с/р.Министар Финансија,
А. Мијушковић с/р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСKE И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Њихова Краљ. Височанства
Књаз Господар и Књагиња Милена
повратили су се с Ријеке.— Њихова Краљ. Височанства
Књаз Насљедник и Књагиња Малица
отпутовали су данас у Бар.— Госпођа Баронеса од Кун,
супруга овдашњег аусто-агарског
министра-ревизента, отпутовала је
са мајком, госпођом грофицом Рада-
де Раде, у иностранство.Њ. Краљевско Височанство Књаз
Господар добио је прilikом скораш-
њег састанка у Софији Њ. Величан-
ства Петра I Краља Србије и Њ.
Кр. Височанства Фердинанда I. Кња-
за Бугарског, из Софије овај теле-
грам:Son Altesse Royale
Nicolas
Prince du Monténégro
Cettigné.На овом братском састанку нијеси
ти с нама, али знамо, да дијелиш наше
осјећаје, па у име наше и у име народа
наших шаљемо Теби и твојим храбрим
Црногорцима братско поздравље.

Петар, Фердинанд

Њ. Кр. Височанство одговорио
је Узвишеним Владарима Србије и
Бугарског овако:Safia
Sa Majesté Pierre I
Roi de Serbie
Son Altesse Royale
Ferdinand I
Prince de BulgarieНајсрдачније обојици захваљујем на
љубезном сјећању мене и мојих Црно-
гораца приликом нашег братског састан-
ка, на ком сам са свом душом присутан,
и прерадостан што се у вашем загрљају
грле данас Срби и Бугари. Нека је овај
знаменити дан Богом благословен и сре-
ћан да буде за оба народа.

Никола.

ЦЕТИЊЕ, 22 октобра.

Инцидент у Сјеверном мору.

И ако је адмирал Рожественски
јасно и одређено у својим рапортима
изјавио, да су на сусрет првој кр-
старици Балтичке ескадре дошле
две јапанске торпедјаче, и то без
освјетљења, и да би свака на њего-
вом мјесту учинио оно исто што је
он учинио, опет се ни јавно мијење
ни влада у Инглеској тијем задово-
љили нијесу, него су предузеле мјере
за мобилизовање поморске снаге и
издате су у томе смислу неке на-
редбе инглеској ескадри у Ламаншу
и Средиземном мору, а учинене су
и неке нарудбине за угаљ.Веома је тешко вјеровати, да се
је ствар у Сјеверном мору догодила
овako тек случајно, напротив, са
сигурношћу се може тврдити, да је
то прва мрежа, коју су Јапанци
разапели руској ескадри, и која на
сваки начин неће бити потоња на
том дугом и тешком путовању.
Поред свега тога ствар је узела
била врло општар карактер и изи-
шало се је питање, хоће ли између
Русије и Инглеске настати потпуна
прекида.Новије вијести имају нешто мир-
нији карактер и такође се окрету
ствари радују сви пријатељи општег
мира.Чудновато би заиста било,
да се двија велике европске државе
баце једна на другу због тако уствари незнатног инцидента, као
што је овај у Сјеверном мору, и осо-
бито кад се узме у обзир држање
руске штампе и руске владе у томе
питању од самог његовог почетка.И заиста, што се је догодило?
Ескадра је у ноћној помрчини опа-
вила пред собом двије лађе и увела
их је за торпедјаче. Па не само
ескадра, но и сами рибари увели су
их за такве. Јесу ли пак то заиста
биле торпедјаче или не, то ће се
тек извидјети, а сад је главно то,
да је ескадра њих доиста за такве
увела — и крстарице су пуцале на
њих, а друге нијесу могле ни по-
ступити. И сувише је познато, да
Инглеска не би Русији накнадила
штету, кад би то збиља биле јапан-
ске торпедјаче, и кад би успјеле
да потопе коју руску оклопјачу,
док би Руси патале и извјештавали
се, јесу ли то Инглеси или не. По-
ступљено је дакле тако, да се друге
у овом случају поступити није могло.Руска пак влада, од првога дана
кад се је то догодило, показала је
сву добру вољу да надокнади све
почињене штете, ако се заиста до-
каже, да је то била погрешка, и
изјавила је своје искрено сажаљење
за пропаст несретних рибара и намје-
ру, да осигура пострадале породице.У свему томе, дакле, није било
ничега, што би могло врјеђати бри-
танску владу, па зашто је требала
толика ларма? — Та баш ларма,
коју је подигла инглеска штампа,
показује, да је та иста штампа крива
за ону јадну промјену, која је по-
слије инцидента настала у англо-
руским односима. Без сваког изва-
нања и, шта више, успркос руској
помирљивости, та је штампа напра-
вила читаву хуку и како изгледа,
хотимично изазивала на рат. То
историја неће опростити инглеској
штампи.Пошто је Русија изјавила сажа-
љење за све што се догодило и го-
товост да све штете надокнади, су-
вишан је био сваки рат од стране
инглеске штампе. Па и сам ингле-
ски лист „Times“ дошао је до тога
закључка, да инглеска влада не
има што бити држити од Русије,
осим да јој се довољно јемство, да
се унапријед неће тако не догоди.
И тај лист предлаже, да се то пи-
тање преда на рјешење особитој
комисији, која би била савијана на
темељу закључака хапке конферен-
ције од 1899 г. Чланак 9-ти те кон-
венције гласи: „У међународним не-
споразумима, који се не тичу ни
частни, ни битних интереса и који
проглаше једино из неједнаког разуми-
јевања факта, потписате државе
признају за корисно, да странке,
које нијесу могле доћи до споразума
дипломатским путем, сазову, у ко-
лико прилике допуштају, међународ-
ни истражну комисију, којој ће бити
вадатак, да добросавјесно ствар испи-
та и неспоразум уклони“. Идући
чланци одређују даљи рад и посту-
пање таквих комисија.Предлог овај у даном случају
врло је правилан и умјестан, јер
баш у овом инциденту није је до-
дирнута „част“ ни „битни интере-
си“ ни једне стране. Тај инцидент
потекло је једино из неједнаког раз-
умијевања факта и прилика, у ко-
јима је провазашао.

ДРУГА ХАШКА КОНФЕРЕНЦИЈА.

Иггледа да је Рузвелт, председник Сједињених Држава Сјеверне Америке, напустио, да подражава племенитој замисли, руског Самодршца од 1899 г., али по себи се равна мије; да је пројект американоског председника далек од оне идеалне несребичности, којом су задахнуте биле најјерме руског Цара.

Вријеме, како се говори, не чека; избори новог председника Савезних Држава већ је на прагу; па и г. Рузвелт хоће да покаже својим бирачима, да и његов глас штогод вриједи у концерту великих држава и да се тиме за избор препоручи. Успркос свега тога, што је још у почетку врло хладно примљен председничков план о сазиву друге конференције за мир у Хагу, он опет не напушта ту идеју, него је, шта више, своје предлоге о томе сада у сасвим званичној форми једном нарочитом циркуларном нотом велесилама доставио, који би предлози имали да усреће свијет и мир у њ унесу. У тој ноти говори се, да се сазове једна конференција, на којој би се расправљала питања, која најјесу расправљена била на првој конференцији у Хагу. У којој се нарочито равнаја предлог о општем систему уговора о изборним судовима и о савизању конгреса у интересу међународног мира. У овој ноти оправдава се сазив друге хашке конференције још за трајања руско-јапанског рата, јер, како се у ноти говори, и ако још није дошло вријеме да се мир закључи, опет нема разлога, да се на томе не настоји. Америкашки посланици код страних дворова већ су упућени, да се конфиденцијално извјесте, да ли је и на колико је која држава пољва примити учашће у тој конференцији. Њима је стављено у задатак, да само у начелу ствар изведу, а програм би се тек доцније у појединостима установио.

Осим држава које су потписале прву хашку конференцију, овога пута имале би бити заступљене и четари државе латинско Америке, које у првој конференцији нијесу учествовале.

Мисао о савизу такве конференције заиста није могла поћи у грђем времену. Русија се бори на Далеком Истоку са Јапаном и категорички је одбила све понуђене јој до сад добре услуге свију велесила о ма каквом посредовању. И сад се тражи, да се посред ужасног ввекета оружја и ратне хуке и ужаса састане конференција, која би, разумије се, у првом реду морала заимати се руско-јапанским ратом.

Садашњост је и сувише натуштена и овбиљна, а да би велесиле имале времена и расположења за те утопије! — Сам руски Цар, племенити заговаратељ прве хашке конференције, приликама је данас доведен до тога, да по што по то хоће да доведе овај рат баш до краја, па о каквим конференцијама мира може се сада и помишљати?

Краљ Петар I. у Софији.

Краљ Србије, Петар I, стигао је 17. о. мј. у Софију као гост бугарског Књаза Фердинанда. Краљ је свуда дочекан најсрданије, те је не само Књаз Фердинанд са својим двором настојао, да владару сусједне Краљевине манифестира најискреније пријатељство, него је такође грађанство бугарске пријестонице на снагом корак суеријетало Краља Петра с најтоплијим изјавама поштовања и усрдног гостопримства. На жељезничкој станици у Софији дочекао је Краља Петра Књаз Фердинанд са својим великодостојницима, а пред уласком у варош преједник општине, који му је предао од имена вароши со и хљеб. Послије представљања дипломатског кора, одвела су се оба владара у руско посланство, гдје је одржано свечано благодарење за Цара Никола II. поводом годишњице сретног спасења Царева у Борни. Кад су се владари повратили у Двор, дуго су времена сами конференсирали, а пој

слије доручка извели су се да прегледају варош. Посјетили су и војничку школу, гдје су кадети предели Краљу Петру дарове, а одавде се сам Краљ одвезао у српско посланство. У вече на свечаном обједу нарекли су и Краљ Петар и Књаз Фердинанд значајне адванице, у којима су нагласили српско бугарску слогу.

Књаз Фердинанд поздравео је Краља овом здравицом:

Посјета, коју је Ваше Величанство учинило мени и бугарском народу, остаће до вијека важан догађај у новој историји српско-бугарској.

В. Величанство, проишкнато као и Ја сазнањем о заједници животних интереса и историјске судбине наших држава, убијеђено је, да услови, у којима братски једно племена и једнојерни народи живе и раввијају се, налажу искрен договор; јелипствену залогу за истинско самостално напредовање. В. Величанство дало је за кратко вријеме низ доказа, да је и народ, чија је судбина Вама повјерена, дубоко проишкнут сазнањем о потреби интимног братског јединства.

Срдчан и једнодушан пријем, учињен В. Величанству још при ступању на бугарско земљиште, нека Вам послужу као сјајан доказ, да се и Мој љубљени народ одушевљава најискренијим братским чувствима према своме једноплеменом сусједу, и да је проишкнут уверењем да будућност Србије и Бугарске зависи од њиховог узајамног размијевања и другарске сарадње на путу културног и економског развоја.

Увјерен, да ће данашња посјета В. Величанства у пријестоници Мојој утврдити још и више ово увјерење, да ће обезбједити нормално и сретније развоје Србије и Бугарске, и да ће их оснажити одржавањем мира, ја, сав радостан, дижем чашу за драгоцјено аравље и сретну владавину В. Величанства, за наш Дом, за благостање, величину и славу Вашиг народа!

На овај поздрав Краљ Петар одговорио је Књазу Фердинанду овом здравицом: Полазећи за Софију да вратим посјету В. Краљу Височанству, Ја сам испраћен од српског народа са најљепшим жељама за Ваш узвишени Дом и братску Бугарску.

Чим сам ступио на пријестол мојих предака, ја сам, водећи рачуна о традицији моје породице, светитио, да оно увјерење, које је у српском народу укхвато давно коријено, о заједници интереса и о потреби заједнице и искреног аближења са Бугарском, стеме важности и постане начело за политичко држање Србије.

Са ридошћу констатујем, да смо ми, пошто је слична жеља обузела и Ваше Краљ Височанство, у брао заједничким трудом нашим успјели, да створимо услове за братски живот повјерених нам народа.

Од Цариграда до Софије, па и ондје у пријестоници В. Кр. Височанства, ја сам био предмет најодушевљенијег пријема. Искреност његова доказ је за мене, да је и у братском народу бугарском жеља за споразум и заједнички рад на заједничкој будућности довољно учвршћена.

Вјест о овом пријему, коју Мој народ са нострпљењем очекује, од срца ће га зарадовати, јер ће га увјерити, да његови искрени осјећаји према једноплеменом народу бугарском налазе одазива.

У искреној жељи, да овај други наш састањак, на земљишту братске Бугарске, учврсти и убрза зачети рад на интимном уједињењу сусједних и једнојерних држава наших и на одржању мира, Ја пијем за здравље и сретну владавину В. Кр. Височанства, за напредак Вашиг владаљачког Дома и за благостање и славу народа бугарског!

Сјутрадан, 18. овог мјесеца, Краљ се повратио у Београд, најсрданије испраћен од Књаза, дипломатског кора, бугарских великодостојника и многобројног грађанства.

РАТНЕ ВЈЕСТИ.

Царски укази.

Њеово Величанство руски Цар Никола II, издао је, 12 о. мј. у Царском Селу ове укаве:

I.

Бенерал-ађутанту Алексејејеву.

Евгеније Ивановичу! Уступајући са жаљењем вашиим молбама, да вас ослободим од дужности главног команданта над мојом оружаном силом на Далеком Истоку, ја вам изјављујем искрено признање за ваш велики труд око организовања војске у најјесништву, око њеног концентрисања на бојишту, као и за главно руковођење оружане снаге на Далеком Истоку у тешко доба, кад је рат отпочео.

II.

Бенерал-ађутанту Куропаткину.

Алексије Николајевичу! Ослобђавајући мот најјесника на Далеком Истоку, Бенерал ађутанта Алексејејева, од дужности главног команданта над мојом оружаном снагом на Далеком Истоку, нашо сам за добро, да вас именујем за главног команданта над свом мојом сухопутном

и поморском оружаном снагом, која ради против Јапана.

Ваши војничко искуство, појачано војничким ралом у Манџурији, улава ми по вјерење, да ћете, на челу које храбре војске, сломити упорство непријатеља и тијем осигурати Русији мир на Далеком Истоку.

Дневна наредба Бенерала Алексејејева.

Цареки најјесник на Далеком Истоку, Алексејејев, издао је 11. о. м. ову дневну наредбу: „Цар Господар, снисходећи мојој молби да ме ослободи од дужности главног команданта над војском, најмилијостије испунио је моју молбу 10. о. м. и назначио је команданта прве Манџурске Армије Бенерал ађутанта Куропаткина за главног команданта све наше сукозевне војске на Далеком Истоку. остављајући ме не у дужности најјесника Његова Цареког Величанства на Далеком Истоку. У исто доба Цар Господар благоволио је усређити ме благодарношћу за мој труд око организовања војске у најјесништву, за њихову концентрисају на бојишту и за главно руковођење нашом војничком снагом на Далеком Истоку. Јављајући за ову владаљачку милост нашој сукозевној и поморској сили, као и областима Далеког Истока, рачунам за дужност, да срдочно захвалим главној војсци, која је стајала под мојом командом, која је до сад учествовала у рату, за њихову јуначку службу, која је обилежена многим славним дјелима, како војнички, тако и старјешина свију рангова. Искрено благодарим такође и ономе дијелу војске, који још није имао прилика да се окуша с непријатељем, за њен труд и издржљивост у ово тешко ратно доба, чим је много приносила главној цијељи. Увјек ћу се поносити том великом почасту, којом ме је Његово Величанство благовољило одликовати, кад ми је повјерио да рукујем храбром војском, која је стекла нову славу својим заставима, и тврдо вјерујем, да ће помоћу Смиогућега Бога сакрушити силног непријатеља на славу обожаваног Цара и на корист драге отаџбине.“

Извјешће адмирала Рожественског о инциденту у Сјеверном мору, 14 ов. мј.

I.

Случај у Њемачком мору изазвао су диије торпедјаче, које су у помрчини беа освјетљења ишле да нападу нашу лађу, која је на челу флоте пошнила. Кад је флота почела бацити свјетлост убојним фењерима и почела пуцати, опазило се је, да ту има још неколико малих парних лађа, које су биле налик на рибарске лађе. Штедећи оне потоње, флота је одмах престала пуцати, и торпедјаче су изгубљене из догледа. Инглиска штампа умућена је тијем, што наша линијска торпедјача, која је ту бајати до јутра остављена била, није давала помоћи пострадалијема. Али при томе одреду није било ни једне торпедјаче и нико ту није био остављен. Према томе, до јутра остала је ту само она, од диије опажене торпедјаче, која није била утопљена, него само поштеђена. Одред није давао помоћи малим парним лађама за то, што је подвизијевао, да су и те лађе суучеснице у томе послу.

II

Ескадра, сретавући мноштво рибара, поклањала им је потребиту пажњу, осим само у случају, кад су били заједно с туђим торпедјачама, од којих је једне нестало, а друга је, као што сами рибари пријанају, остала с њима до јутра. Рибари су рачунали, да је то руска торпедјача и негодовали су, што она не показује помоћи пострадалијем; али то је била туђа торпедјача и остала је ту или да тражи пропаду другарицу, или да поправи своје аvariје, па се је крапа, бојећи се издати онијема лађама, које јој нијесу биле саучеснице. Ако су се ту нашле и друге рибарске лађе, које су по неопрежности у тај посао умјешане, онда од имена цијеле ескадре молим, да се изјави искрено сажалење несретним жртвама прилика, у којима ни један војнички брод, па ни у најмирније доба, не би могао дружке поступити.

Балтичка флота на путу.

Балтичка флота је од више дана у путу, да стигне на Далеки Исток и да изађе на крвави мегдан.

Експедиција руске балтичке флоте сигурно је највише догађај, који се у прошлеме вијеку или прије икад догодио, јер овакве експедиције није још бивало, нити се ана за икоју већу, мучнију и удаљенију експедицију.

Највећи је посао био док је руска влада спремила, наоружала, испитала и опробала све ратне бродове, док су сви редови попуњени; држане су пробае, учења, пуцања из топова и маневрисања, а с друге стране куповања су и набављани велики подесни параброди за пријевоз и набавку угља, тражени су и нађени набављачи угља, који ће ити довозити и на мору га ратним бродовима предавати, јер се тако мисли, да бродови неће видје заглазити, гдје буду знали, да им она држава није пријатељска. С флотом иде и нарочити брод, на коме је све што треба за оправку бродова, сваке врсте мајстори и запатлије, и разноврсни прибор. С флотом иду три велика транспортна брода, сваки од по

10.000 тонелата, натоварени храном и муницијом и један велики брод удешен за болницу и снабђевен сваковрсним прибором. Неколико бродова са угљеном и водом, прате флоту и ако сваки брод има воде за доста далеки пут, и на сваком броду има за сваки случај апарата за преваривање и дестилацију морске воде и за прављење леда. Сваки брод је узео по најмање 1000 и до 2000 тонелата угља, који ће се на путу сваки пут надокнађивати с новим угљем, колико се потроши, тако да ће сваки брод имати у резерви угља за двадесет и више дана, кад би увијек био под ватром и кад не би могао угљен узимати.

На свијој оклопници и то на *Бородино*, *Ослабља*, *Књаз Суворов*, *Орел*, *Император Александар III*, *Сисој Велики* и *Новарим* има по 900 морнара, као редовне ратне посаде и по 300 момака резерве с офицерима и командом, укупно 9000 момака; на крстарицама *Олег*, *Димитри Донски*, *Изумруд*, *Алмаз*, *Адмирал Назимов*, *Аврора*, *Земчуг* и *Светлана* има на сваком по 800 морнара редовне посаде и по 200 момака резерве; дакле с командом заједно по 1000 момака, укупно 9000 момака; канонирке или контра-торпедјаче *Орбел*, *Војвода*, *Бујни*, *Бједови*, *Бистри*, *Брави* и *Храбри* имају посаду од по 150—200 момака, укупно 1000 момака.

Велики транспорти, који су војнички наоружани и то *Камчатка*, *Кореја* и *Китај* имају по 450 морнара с командом до 500, укупно 1500 момака.

С флотом је пошло и придружје се испут 25 торпедјача и још неколико споредних бродова, који се налазе на путу, који су штацонирани у Грчкој и неким француским пристанима; придружје им се п 12 бродова добровољне флоте, пет бродова одеског друштва за пловила и трговину, 8 нових великих транспортних бродова купљених у Њемачкој, који су сви наоружани, а сви су под ратном заставом, и на сваком је извјестан број топова и морнара.

Од овог великог броја бродова њих је тридесет за велики бој на отвореном мору, а други су споредни бродови, али се сваки може у нужди упустити у бој и бранити се.

Рачуна се, да ће ова флота у току од 70 дана од њезина одласка из Русије бити пред Портартуром или Владивостоком, а ко зна да се не појави пред неким јапанским пристаништем, и да Јапанцима не побрка рачуне.

Америкаца у Русији.

На све клевете, што их невалице или непријатељи руски шире по свијету о Русији, најбољи одговор дао је америкашки посланик у Петрограду мистер Мак *Кормик*. Посланик Мак *Кормик* примио је ових дана дописника „Асоцијатед Прес“а у Паризу, те му је о расположењу у руском народу и о општем положају Русије рекао ово:

„Тешко је ма коме, ко не живи у Русији, да замисли себи потпуни мир, који тамо влада. У пркос страшној борби, у којој је Русија ангажована, Петроград није споља измијенио своју физиономију. У друштву влада иста веселост, као и прије рата; позоришта, каване и јавна мјеста за забаве цвијетају, послови иду као обично, а нема никакве дубоке забринутости за напредак и исход рата. Ја сам посјетио и унутрашњост земље, па сам свуда опазно иста мир, исти недостатак убојења. Овдје ондје видио сам трагичне инциденте, каквих сваки рат доноси са собом: опроштај уплаканих матера и жена од својих синова и мужева, који су полазили у фронт, али уопште нијесам чуо никакве тужбе. Народ полаже потпуно повјерење у владу. Има додуше агитаторских и опозиционих елемената у Русији као и свуда, али видљива маса народа је сасвим лојална према Цару, а има и у владу повјерења, да ће добро завршити рат. Нијесам ни што главио, да је рат озбиљно општепош трговино, послове или финансије Русије. Рат наравно притискује извјесне пословне гране, али у Русији не већма, него што бјеше у Инглиској за вријеме јужно-африканског рата. О каквој општој упућености или о каквој паници нема ни говора. Руске финансије изгледа, да су свијема садашњим и будућим ратним заштитијема дорасле. Наименовање књаза *Свјатополк-Мирског*, прејамника Плевеова биће од ванредног утицаја и ублажиће строгост старих руских традиција. Имао сам дуг говор с новим министром и на мене је дубоко утицала чврстна његова карактера и либералност његових назора. Избор човјека тако либералног мишљења свједочи о царевој жељи, да напусти заостале традиције, па да се окрене напредној, просвијетљеној политици.“

Колико је пало жртва у највећим бишкатама новог доба.

Послије битке код ријеке Шак, до носе инглиски листови, да је пало до 90 хиљада Руса и Јапанаца! То је несигурно. А да је пало толико то би била једна од најкрвавијих битка код Москве се борио (Французи и савезници против Руса) 245 хиљада људи (а било је 74 хиљаде мртвих и рањених) код Јене (савезници против Наполеона;

110 хиљада (31 хиљада мртвих и рањених); код Ватерло-а (против Наполеона) 194 хиљаде (61 хиљада мртвих и рањених); код Лајпцига, у такозваној битци народа (Völker-Schlacht, против Наполеона) 471 хиљада (107 хиљада мртвих и рањених); код Седана (у француско-пруском рату) 314 хиљада (68 хиљада мртвих и рањених); код Аустерлица (против Наполеона) 180 хиљада (38 хиљада мртвих и рањених); код Јаојана 285 хиљада (60 хиљада мртвих и рањених); код Гравелоте (у француско-пруском рату) 306 хиљада (62 хиљаде мртвих и рањених); 1866 године, кад је Аустрија ратовада на двије стране — против Прусије и против Италије, гдје је прелијево и много српске крви и остало много српских костију. — Борило се код Солферина (у Италији) 287 хиљада бораца, а пало је 37 хиљада, које мртвих које рањених, а на Краљеву Грацу (Кенигрцу у Чешкој) против Пруса било се 291 хиљада људи а пало је, које мртвих које рањених 33 хиљаде људи.

Ратне варке

Много је пута у ратовима варка више учинила него и најхрабрији војници. И од кад има ратова, од тада има и ратних варка. У јапанско-руском рату играју оне доста знатну улогу. Један енглески лист пише ово:

Довата вагледа чудновато, да се тако мало о козачким јуришима чује, а узорак томе сматра се, што Јапанци употребљавају кугле, из којих стрше шипци од челика. Шипци су тако удешени, да један од њих увијек горе гледа, а макар како кугла пада. Чим коњ на такав шипак стане, постаје неспособан за даљу борбу, јер му у већини случајева пробије копито. Ове се кугле употребљавају на таквом простору, који је изложен нападајима коњице, а особито су згодне за одбрану логоришта од исхитних нападаја. И Руси и Јапанци употребљавају овакове кугле. Козаци увијек гледају да им се уклоне, и избјегавају особито она мјеста, која изгледају, да су најмање опасна.

У извјештајима са бојишта често се чита о плотовима од жица, које су у овом рату с великим успјехом особито Руси употребљавали. Испред утврђених позиција на извјесној даљини испретан је простор плотовима од жице, чија висина досиже висину груди. Њихову удаљеност од утврда тачно знају, и чим непријатељ додире дође, оспе се киша од танади на њега. Јапански пјешачки батаљони воде собом војнике, који носе јаке ножице (маказе) за пресијецање жица, али пошто има више плотова, не успијева увијек пробити се до руских позиција, јер их танад руска просто изрешетају. Руси употребљавају и маче у својим шанцевима и особито су опасни оца, кад се пријидно нагло повлаче. По неколико војника на одређеном мјесту остане и чекају момент, кад ће јапански војници испуцати се на шанал, и чим се то догоди, помоћу електрицитета запале маче у шанцу.

Писмо једног руског хирурга.

Професор хирургије на дорпатском универзитету у Русији, штампао је у једном медицинском листу чланак о ранама руских рањеника, који су прегледани и превезени у Манџурију под његовим надзором. Између осталог тај научник пише:

„Ја нијесам ни код једнога рањеника јужне војске могао констатовати разорно дјелство јапанских куршума. Имао сам прилике да посматрам рањенике, којима су јапански куршуми на растојању од 70 корака пробали бутну кост, али прекања кости није било. Куршум остаје чист и кад навије на камен и на метал. Било је сфидира, којима куршум пробије ногу, груд или врат, али они командују и боре се даље, док не буду погђени у какво осјетљивије мјесто. Куршуми који погађају плућа, наносе, што је врло чудновато, врло неважне штете. Такви рањеници добију један фластер на уласку а један на изласку ране, и оду пјешке, што се ја узалуд старам да спријечим, јер може да наступи а и наступа често крволиштење. Али осим та два фластера и мира, обично није ништа потребно за даље лијечења.

„Занимљиво је да се при битки јужне војске, код Вафангуа, Дашчао и Хајсина, показују код већине рањеника, три разне врсте рањеника. Код Вафангуа, гдје су се трупе бориле искључиво у планинама имајући добре заклоне, има много рањених у главу; у борби код Дашчао већина је рањена дуж тијела, јер су им се видјеле ноге и руке, пошто су предјели понајвише равни, нијесу давали довољно заклона, те су трупе већином лежале. Козаци су рањени већим дијелом у ноге. Међутим у војсци графа Кемера било је и другејих рана. Његов противник, Куроки, има доста резервних трупа, које су наоружане Маузеровим пушкама, а куршуми из ових наносе рањеноме теже ране.

„Један генерал и један лекар били су саставили због тога протокол, у коме се Јапанцима пребијавало да пуцају са „дум-дум“ куршумима. Међутим то се не може закључити по ранама од тих пушака, него само по врсти чаурица, те сам с тога савје-

товао колегама да одустану од објаве тога протокола.

„Шрапнели и овдје наносе тешке повриједе. Док сам код рана од куршума налазио само рупе, а никакве расцјепљивања, дотле су пошљедице шрапнела често пута врло зле. За мене је било немога занимљиво посматрати дјелство брзотичних граната, већином лидовних. Ове гранате долићу ужасном хуком, падају страним пуцањом и сирадем и разбијају се у тако ситне комадиће, да онеме коме не падну непо средно на тијело, и не причињавају никакве штете. Њени ситњани дјелићи продире тако мако у тијело, да је дјелство овијех граната више застрашавајуће него што друго. Осим тога оне јако драже гласују пожежицу у носу.“

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Прослава тридесетогодишњег новинарског рада Стевана Ђурчића). На Митров дан ове године навршиће се пуних тридесет година новинарског рада Стевана Ђурчића, власника и директора „Београдских Новина“ и предједника Српског Новинарског Удружења. Он је 26. октобра 1874. год. покренуо у Беогу први српски илустрирани лист „Србадију“ и од тога времена, па све до данас, остао је вријелан радник у храму српске јавне ријече, уређујући „Српске Новине“, „Београдски Дневник“, „Народни Дневник“, и сада „Београдске Новине“. На навлашће својих пријатеља он је пристао, да 26. т. м. са свим у топлини прослави своју тридесетогодишњицу у дому „Београдских Новина“. Ми уваженом слављенику и нашем добром познавању и пријатељу срдечно честитам.

(Фонд Илије Милосављевића Коларца). Стање фонда Илије Коларца, великог добротвора српске просвјете, износи 1. октобра 1904. године свега 1.872.991 75 круна. Капитал фонда за књижевност износи 229.292 25 круна, а капитал фонда за универзитет, 1.643.699 50 круна.

(Зграда за српску гимназију у Скопљу). „Цариградском Главноку“ пишу из Скопља ово: „Овијех дана биће готова дивна зграда за српску гимназију и пансионат, која је прије 7-8 година отпочела, па овда напуштена, и тек ове године, захваљујући наших овдашњих просвјетних радника, отпочело је поново зидање. То ће бити једна од дивних зграда у Скопљу, што служи на част и хваалу овијема, који су се за то заузели.

По угледу на ово и неки наши сески учитељи уасли су иницијативу за подизање зграда за основне школе. Тако је учитељ у селу Брезну (теговска каза) успио међу својим селацима, те су они подигли лијецу и зграду за своју основну школу. Исто тако подижу се зграде и у селима Одрима (иста каза) и Сирицину (иста каза). Жељети је, да се и остали учитељи угледају на своје колеге, те да и они прегну око подизања зграда за основну школу. Поменути учитељима нека је хвала.“

(Српско Академско Књижевно Друштво „Србадија“ у Грацу). На својој скупштини од 22. октобра 1904. године конституисало се ово друштво овако: предједник: Васа Бискар, техничар; подпредједник: Павле Штајнлехнер, мед; 1. тајник: Феодор Јовичић, мед; 2. тајник: Вукан Каблар, правник; благајник: Никола Ђакошевић, мед; књижничар: Милан Цвјетић, техничар; ревијери: Светислав Крчединац, мед; Душан Петровић, мед; Радо-сав Катанић, мед.

(Тринаесто коло књига Српске Књижевне Задруге). Тринаесто коло књига Српске Књижевне Задруге за ову годину већ се примиће крају, тако да ће чланови Задругуни добити ово коло за Божић. Како рукописи Војислављевих пре само и Споменице о српском устанку, што су били намијењени овом колу, нијесу били готови на вријеме, управа је Задругуна одлучила и дала у штампу мјесто тих, два друга дјела. Тако ће у овом колу бити три списи: Набор научних састава Доситија Обрадовића; Васкрс државне српске, друго прерађено и допуњено издање, од Стојана Новаковића; Припомијетке Милована Ђилишића; Слика из живота, од Светозлака Ранковића; Еквиноције, драмат Ива кнеза Војисловића; Хаџа Ђера, припомијетка Драгутина Илића; Холандија, од Е. де Амијаса.

Сви задругари, који желе да добију књиге на вријеме, а нијесу још уплатили улог за ову годину, треба да ово што прије ураде, јер су позјереници већ почели купити улоге. Позјереници пак треба покушати улоге са списковица да одмах шаљу благајници Задругуној.

(Књижевни оглас). Примили смо од г. Дра Ј. С. Кујачића, из Колацина књигу: „Медицинска библиотечка књ. 1. „Јектика“ и савремене начине борбе с њоме“. Српска штампарииа у Загребу, 1904. год. Пуштајући ову врло корисну књигу у свијет писаца поздраћа је овјем огласом:

Има већ неколико година како сам с пажњом пратио поћу бурбу с туберкулозом. Пажљиво изучавајући то веома важно питање дошао сам на мисао, да би требало и нашим читаоцима предочити у цјелини питање о најбољем сувременом непријатељу човјеку — о јектици. Суштина је за таквом мишљу искрела је и жеља, да сам у томе учиним покушај. Послије подужег рада, а уз савјете добрих својих учитеља у Москви и у Паризу, издао сам књигу под насловом: „Јектика и савремени начин борбе с њоме“. Не вељу, да је рад посљедица неког досада непознатог открића. Не, мање више о свему је, што се у мојој књизи налази, већ говорено у разним часописима; али у нашој литератури, то могу слободно рећи, ово је први најопширнији научни рад, у коме ће читаоци наћи готово све што се о тој болести зна. Моја лична посматрања и испитивања не претендирају на особиту пажњу. Она су само придружена сличним посматрањима у других народа, гдје се о јектици много више и пише и говори него у нас.

Пружајући јавности свој први крупнији рад, молим сваког да ми покаже моје недостатке, допуњавајући их оним чим треба и како би ваљало, јер ја сматрам ову кртаку правом, која зна наћи погрешке и која их увије поправити.

Послије тога, ја учтиво молим нашу читалачку публику, да ме помогне и својом преглатором, која је веома скромна према труду и трошку, који је мене стао. Она је само 2 круне.

Преглатор молим нека г. г. преглатори шаљу или мени на адресу: Др Ј. С. Кујачић — Колацин, или Српској Штампарији у Загребу, гдје се књиге налазе готове и одакле ће по жељи одмах бити послате. — Књига је величине и облика издања Српске Књижевне Задруге, а има 218 страница.

(Календари за 1905. г.). У издању Издавачке Књижарнице и Штампарије Умјетничког Завода *Палера и Киски* у Мостару изашла су три календара за 1905. годину, и то:

1. „Мостар, српски цетни календар“ Година VII. Уредник Ристо Кисић. Календарски дио саставио професор Андрија М. Матић. Цијена је календару: за Босну и Херцеговину 40 потура. (са таксоном марком), а за све друге земље (без таксене марке) 25 потура. Садржај календара: 1) Годинашња таблица за приближне. 2) Календарски дио. 3) Владајући Дом у Аустро-Угарској монархији. 4) Пријеглед свију годинашњих и селмичних нашара (сајмова) у Босни и Херцеговини. 5) Наређени правници за судове и школе у Босни и Херцеговини. 6) Љезовица за таксене марке, са краћим тумачењем. 7) Таблица за претварање оца у килограме. 8) Статистички пријеглед свију држава на свијету. Овај је статистички пријеглед рађен по „Geogr. stat. Tab.“ Ога Хубнера. 9) Таблица за новац европских држава. 10) Таблице интереса. 11) Исказ о свијем Бос.-Херц. телегр. и пошт. знањима. 11) Телеграфска тарифа. 12) Поштанска тарифа. 13) Ред возиће на пошт. колама у Босни и Херцеговини. 14) Навадас из тарифа Бос.-Херц. железница. 15) Тарифа за фабрикате Бос.-Херц. духованске режии. 16) Таблица недржење аграде Најзад разни огласи и каталог књига Издавачке Књижарнице Палера и Кисића.

2) Календар „Мале Библиотеке“. Год. III. Уредник Ристо Кисић. Календарски дио саставио професор Андрија М. Матић. Цијена је календару за Босну и Херцеговину 40 потура (са таксоном марком) а за све друге земље (без таксене марке) 25 потура. Преглаторици „Мале Библиотеке“ добијају календар (без таксене марке) бесплатно. Овај је календар са сличним садржајем као и „Мостар“.

3) „Зидна Листа Календар“ Год. IV. Са старим и новим датумом, а са српским (кирилицом и латиницом) и немачким текстом. Зидна таблица календара израђена је врло укусно. Цијена је календару за Босну и Херцеговину (са таксоном марком) кр 1 40, а за све друге земље (без таксене марке) кр 1 20.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Цетиње, 22 октобра.

(Одликовање) Његово Величанство Краљ Италијански Виктор Емануел III. благоизволио је одликовати г. А. Замбелу, лучког капетана у Бару, командерским крестом ордена Круне Италијанске.

— Господин Лазар Мајурковић, Министар Финансија, отпутовао је у иностранство; за вријеме његовог одсуства заступаће га г. сердар Раде Пламенац, Предједник Гл. Државне Контроле.

— Г. Ристо Поповић главни Књижевни комесар у пограничној комисији, која је била образложена да испита узроке посљедњег сукоба на граници према Зети, вратио се из ових дана са границе и поднио извјештај министру спољних послова Г. В. Вуковићу о раду комисије. Према том извјештају комисија је рад пре-

кинула, а да међутим није дошла до никаквог резултата у испитивању. Као узрок томе, у извјештају се наводи то, што су цареко-отомански комесари истакали питање о граници, те нијесу хтјели пријети на главно питање — о узроку сукоба — прије него се ово ријеша. Наши пак комесари нијесу се хтјели упустити у рјешавање питања о граници, нити у запосни ма што увијети, чиме би се гранично питање додиривало, с тога, што граница од „Капицина — брајаса“ до Скадарског језера, према којој се сукоб десио, није утврђена и што је задатак комисије био искључиво тај, да се испита узрок посљедњег пограничног сукоба и да се провађу кривица.

Даље кораке по овом послу предузеће сада К. Влада код Високе Порте, јер прекидањем комисијског рада остало је неријешено питање о посљедњем сукобу, а искрело је и питање о граници, коју треба што прије технички уредити.

(Одјаци). Чим су закључци збора цетињских грађана, држатог 17. о. м. у Зетском Дому, као и жалосни узроци који су тај збор изазвали, допрли у унутрашњост Црне Горе, учинили су, као што се могло и очекивати, страхан утисак. Слични зборови одржати су и по другим мјестима Црне Горе и на њима су једнодушно донесене резолуције, по којима се и остала Црна Гора придружује праведном гњеву и протесту цетињског грађанства. Своју једнодушност зборови су изјавили телеграфским путем предједнику цетињског јавног збора г. Др. Лазу Томасовићу.

(На знање грађанству вароши Цетиња). Како је било и прије објављено у овом листу, Управа Општине вароши Цетиња позвала је сопственике кућа на Цетињу, да јој се пријаве они, који хоће да спроведу воду у своје куће, како би се општинека Управа жарана постарала о набавци материјала, који је за развијање воде потребан, а у томе смислу је послат и циркулар по вароши.

Но многи се грађани обраћају општинским органима с питањем: што ће стати развијање воде за поједине куће. Овакви им се рачуни за сад не могу показати, пошто их и сама општинека Управа још не зна, но се баш и прибирају имена оних, који ће воду у куће уводити и биљежи се у којој су улици и који број допица куће, да би се измјерило колико је свака поједина кућа удаљена од дотачне главне водоводне цијеви; да би се потом видјело, које ће куће и на коју дужину моћи имати заједничку споредну водоводну цијев и т. д. и тек кад се све то измјери и израчуна, онда ће се и приступити набавци цијеви и другог за развијање воде потребног, а последије ће у главном и моћи свако знати: што ће га стати увођење воде у кућу.

Општинска Управа иде на то, да рад око развијања воде пође што брже и да исти буде што боља, а и да сопственике куће што јефтиније стане, зато и узима овај посао на себе.

И овом се приликом позивају они, који ће воду у своје куће уводити, да то што прије пријаве Управи општине вароши Цетиња.

(Земљотрес). У сриједу, око 7½ сати у вече, осјетио се овдје и по унутрашњости прилично јак земљотрес, који је трајао мало мање од двије секунде. У четвртак у јутро осјетио се поново, ала мало слабије. Штете није било никакве.

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“

и руске „Трговачко-Телеграфске Агенције“.

Рат између Русије и Јапана.

ПЕТРОГРАД, 18 окт. — Ђенерал Каулбарс, начелник одеског војног округа, биће именован за команданта једне манџурске армије.

ПЕТРОГРАД, 18 окт. — Одлазак Царен, да прегледа мобилизоване трупе, утврђен је крајем ове недеље.

ВИГО, 18 окт. — Држи се да је међународна комисија отпочела истрагу.

ВИЛАГАРЦИЈА, 18 окт. — Инглеска крстарица „Ланкастер“ приспјела је. Очекује се још пет других инглеских бродова.

ЧИФУ, 18 окт. — „Рајтер“ јавља, да се општи напад на Порт-артур, који је почео нападом од 14. окт. мј. развио јуче у жестоку битку, која је трајала цео дан. Резултат је неповијат.

ПЕТРОГРАД, 18 окт. — Ђенерал Сахаров телеграфиса, да су Јапанци јуче покушали напасти утврђење сјеверно од Ливинпу али

су одбијени. — Генерал Куропаткин јавља, да Јапанци добијају знатна појачања са југа и из Фенгханг-ченга. Генерал Стезел јавља 14 ок. мј., да је јапански напад на сјеверна утврђења одбијен са великим јапанским губитцима.

МУКДЕН, 18 окт. — „Рајтер“ јавља, да је синоћ, послје прекида од више дана, опет отпочела понова пуцњава, која је трајала до саме зоре. Јапанци су пријешли преко ријеке Шако југоисточно од Мукдена.

ВИГО, 18 окт. — Два руска официра отпутовала су за Мадрид, а не зна се, зашто.

ПЕТРОГРАД, 19 окт. — Генерал Сахаров именован је шефом штаба главнокомандујућег од обје мандчурске армије.

ГИБРАЛТАР, 20 окт. — Како се гласа, добиле су британске ратне лађе опет наредбу, да буду спремне да одмах отплове.

ВИЛАГАРЦИЈА, 20 окт. — Инглеска оклопнаца „Баханте“ која носи заставу команданта Средиземне ескадре, адмирала Вакера, усидрила се у овдашњем приставу. Крстарица „Дорис“ доијела је ондје усидреним ратним лађама запечаћене наредбе, па је вечерас опет отпловила.

ГИБРАЛТАР, 20 окт. — Са адмиралске лађе „Цезар“ испала је један топ, да се окупе сви поморски официри.

ПЕТРОГРАД, 20 окт. — Из Мукдена се јавља: јуче су Јапанци цијели дан пуцали жестоко, али без успјеха. Они су напали на нашу позицију на више тачака, али су у веште губитке сузбијени. Руски су губитци тек незнатни. Што се губитака тиче, били су Јапанци сретнији приликом своје навале на једну височину. Ту се је борило 6 руских чета против двије јапанске регименте. Навала је била отпочета ужасном ватром артиљерије. Руске чете изгубиле су половину војника, али су, сузбивши Јапанце, одржале позицију.

ЛОНДОН, 20 окт. — Влада саопштава вечерас овај коминике: Прије него је руско бродовље отпловило из Вига, добио је руски адмирал упутство, да руско бродовље течајем пловиеће на Исток, не узнемирује неутралну трговину и не чини јој никакве кривице. Према обвезама, на које је пристала Русија, остављена су у Вагу четири официра Обје владе преговарају сада о условима, по којима се има истрага о догађају у Хулу повјерити међународној комисији.

ПЕТРОГРАД, 20 окт. — Куропаткин јавља, да синоћ није било никаквог сукоба.

Генерал Сахаров јавља о изви-дима, при којима је једна сотнија изгубила око 40 мртвих и рањених, а и заповједник сотније, поручник Косоротов, такође је рањен.

ВИЛАГАРЦИЈА, 20 окт. — Инглеска ескадра отпловила је.

ТАНГЕР, 21 окт. — „Рајтер“ јавља, да су руски ратни бродови свршили укрцавање угља. Официри руски изјављују, да не знају будући гранац, који ће флота увести. Бродови ће остати у Тангеру до наредбе из Петрограда.

ТОКИЈО, 21 окт. — У званичном извјештају о боју код Портартура говори се, да су Руси, који су заробљени 5. ок. мј., изјавили, да ће се брзо ријешити судба Портартура. Хране понестале, а и број браниоца бива све мањи.

ЛОНДОН, 21 окт. — Како „Рајтер“ дознаје, преговори о именовању међународне комисије за претрес догађаја у Сјеверном мору иду успјешно.

ПЕТРОГРАД, 21 окт. — Сахаров јавља 19 ок. мј., да је било незнатног пушкарања 18 и 19 ок. мј. и да је опажен покрет Јапанца против крајњег руског крила, а на десном крилу да су Јапанци поново заузели Сандјапу.

ПАЛМА, 21 окт. — Двије британске оклопнице улегле су у пристан о повоћа, одакле су ушле у предатах им наредба отпловила на 2 сата по повоћа пут Гибралтара са још једном торпедњачом и контра-торпедњачом.

ГИБРАЛТАР, 21 окт. — Овдје се мисли, да ће Рождественик стићи овамо сјутра у јутру.

ПЕТРОГРАД, 21 окт. — Цар је напустио путовање у Чугујев, а поћи ће овдје дана у Динабург.

БУДИМЧЕШТА, 22 окт. — У парламенту Комитет извао је предлог о посредовању да се учини крај ужасима на Далском Истоку. Министар предједник Тиса одговорио је, да би посредовање могло имати успјех само ако би ратујуће стране то жељиле. Парламент одобрио је најаву Тисау.

МУКДЕН, 22 окт. — „Руски тел. бир“ јавља од 20 ок. мј., да су двије дивизије јапанске војске отпутовале испод Портартура, да почну јачају војску маршала Ојама а двије нове дивизије укрцава се у Нагасаки.

ЛОНДОН, 22 окт. — Новине јављају, да су предузете мјере за посматрање балтичке флоте за вријеме путовања на Далски Исток.

ПАРИЗ, 22 окт. — Листови јављају из Петрограда, да је адмирал Кавамакев, који је од Русије наваљен за члана међународне комисије за извјештај случаја у Сјеверном мору, отпутовао у Париз, гдје ће се та комисија састати.

ПАРИЗ, 22 октобра. — Како „Темп“ јавља, подзаповједник адмиралског брода балтичке ескадре лађе пред међународном комисијом односно догађаја у Хулским водама овакву изјаву: Адмирал Рождественски био је извјештен, да се у Скандинавским водама виђају двије ратне лађе, које се показују час под једном, час под другом заставом. У критичком тренутку транспортни брод „Камчатка“ упознао је у њима јасно двије торпедњаче. Адмирал Рождественски опазивши, да поменути двије торпедњаче хоће да препријече пут ескадри, нареди да се пуца. Сквоз је неистинит глас, да је пуцање на ребарске лађе, напротив, пуцање је престало, кад су те лађе опажене. Исто тако није истина, да су Руси увели своје торпедњаче за јапанске, јер су већ руске торпедњаче биле у Ламаншу.

ТАНГЕР, 23 октобра. — Балтичка ескадра ујединила се је овдје, гдје ће и остати два-три дана. Ескадра инглеска пратила је руску флоту из Вига у Тангер. Руске оклопнице: „Сисој Велика“, „Ослибја“, „Адмирал Нехимов“ и „Димитриј Донској“ полазе за Суду-залив.

ПАРИЗ, 23 октобра. — Из Лондона јављају да је постигнут потпун споразум између Русије и Инглеске односно састава и рада међународне комисије, која ће се састати у Паризу.

ЛОНДОН, 23 октобра. — Листови јављају из Токија да су Руси од 19 ок. м. лагунали у Портартуру утврђења и грађевине између главних фортифика и града; опажена је велика узбуђеност у граду; становници се спремају за бјегство; велике руске лађе погођене су више пута гранатама, а једна топовњача је разрушена 19 ок. м.

ПАНГАЈ, 23 октобра. — „Рајтер“ јавља: Напади на Портартура трају непрестано; Руси се бране упорно и одлучно; сјеверо-источни крај од Текванчена заузели су Јапанци успркос жестокој руској топовској ватри; једна тврђава на унутрашњој одбранској линији порушена је 19 ок. м. експлозијом барутног магацина; губитци Јапански огромни су. Мисли се да ће флота руска још покушати да умакне.

ИНСБРУК, 23 октобра. — Поводом отварања италијанског факултета јуче је био обављан сукоб међу италијанским и њемачким ђацима; Италијанци су напали Њемце и пуцали на њих из револвера; осам Њемаца рањено је а један је убијен; сто тридесет и пет Италијанаца затворено је; нареди још трају.

Службена објава.

О Г Л А С

На основу наредбе Књ. Министарства Унутрашњих Дјела у акту 26. августа тек. год. — број 3959, — овим се позива фарма „Mauro di Onio“ из Италије, односно њен прешњи заступник (пуномоћник) *Лешар Кавамир*, да предстане потписаној Управи најлађе до 1. децембра ове године, те да прими саквестирано још у 1901. години вино, са њим поступи према ранијем Министарском ријешењу, к је је Кавамери у саопштењу у своје вријеме и истим се не одазвао. — Истим приликом има положити у готовом новцу све односне уништене око истог вина расходе, по пресуди Књ. Обласног Суда у Подгорици.

К броју 801.

В. 1904. 365.

У Подгорици, дана 2. октобра 1904.

Управа варошке општине

Предједник,

Кал. Ст. Рачићковић.

Р. 112

Бр 296

3—3

О Г Л А С

Друштво за потпомагање заната и трговине у Црној Гори.

Друштво за потпомагање заната и трговине у Црној Гори, претходно споразумијевши се с Управом Привредника у Загребу око примана и пошиљања дјецe из Црне Горе на изучавања разноврсних заната, саопштава следеће:

Сваки онај, који жели послати своје дијете на изучавање на каквог заната треба претходно да пошаље Управу Друштва за потпомагање заната и трговине на Цетињу молбу на име Управе Друштва Привредника у Загребу, написану и потписану својеручно од онога ђака, који моли да учи какав било занат. Даље, на молби треба да буде потпис родитеља или старатеља, као и учитеља или свештеника према обрасцу, који се доље доноси. Сем молбе ваља послати свједочбу о свршетку основне школе, крштеницу и шегртску пријаву. Шегртске пријаве морају бити тачно и потпуно попуњене и заједно са школском свједочбом, молбом и крштеницом послате на Цетиње Управи Друштва. Пријаву мора потписати мјесни учитељ, свештеник и препоручитељ, као што је у пријави и назначено. Ове пријаве дјеца могу добијати кад подбора Друштва за потпомагање заната и трговине, које оно има у свима главним мјестима Крајевине. Пошто све ово буде свршено, као што је горе речено и Друштву послато, Друштво ће ону дјецу, која буду пријављена, извјестити и она се послје тога, пошто спреме путни трошак и друго што је потребно, могу кренути на Цетиње.

Молба о којој је горе ријеч гласи: Управи Друштва Привредник у Загребу.

Молба.

Рад сам да пођем у свијет на изучавање кога ваљаног, и поштег заната, па Вас молим, да ме препоручите коме познатом мајстору, а ја ћу се увјек у свему покоравати заповјестима старијих.

Вас молим, да ми одредите како знате занат, у који ћете ме препоручити, па кад по Вашој наредби свршам и изучим до краја како треба, ја ћу Вас и послје увјек — ва мје добро и за мој напредак у свему слушати.

Уједно се обвезајем да ћу Вам из благодарности, чим у прву плаћу дођем, па док сам жив, сваке године редовито и стално уплаћивати најмање једну круну ва шегрте, а када боље моћем онда ћу бome и више и колико год моћем више, бити захваљан одуживати се и у свему помагати.

(мјесто и датум)

Са поштовањем

(потпис ђака шегрта)

Ја се придружујем овој молби, јер желим и ја да ми дијете у свијет иде; па Вас овим још нарочито молим и овлашћујем да Ви мјесто мене и испред мене са господарем уговор учините, закључите и свршите.

(потпис родитеља или старатеља)

Препоручујем и подупирем ову молбу као свједок, јер сам увјерен да је молитељ достојан сваке препоруке.

(потпис учитеља или свештеника).

Р. 416

1—1

Приватне објаве.

О Г Л А С.

На основу рјешења Високог Књ. Министарства Финансија од 9. октобра 1904, број 1498. дозвољено је „Викторији“, општем осигуравајућем акционарском друштву у Берлину, да може у Црној Гори радњу отпочети.

„Викторија“ је основана године 1854 и закључује поред већих осигурања живота и народно осигурање (т. ј. осигурање, за које се уплате врше недељно и без лекарског прегледа). Друштво ради у Њемачкој, Француској, Аустро-Угарској, Истоку, Шведској и Норвешкој, Холандији и т. д. и показује за год. 1903:

укупну суму осигурања . . . од кр. 1.312.229 805
укупна иметак од кр. 509.285 863.

Сав овај иметак осигуран је хипотекама првог реда или у државним хартијама.

Друштво подлежи трајној контроли царско-њемачке владе и К. к. аустријског министарства унутрашњих дјела.

Тарифе и услови друштвени пружају највеће савршенство у осигурању, а непрекидно једнаке дивиденде дају осигураницима највеће пробитке.

Друштвени главни повјереник за Црну Гору је г. др. В. Стефанељ.

Р. 149 Бр. 94 3—3

Поштанске употребљене марке уз најповољније цијене купујем

Neupauer J.

B-Siklós (Hongrie).

Р. 12 Бр. 95 3—12

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег премилог унука, синовца и сина

Лазара,

који се у 6 ој години свог млађаног живота послје дводневног боловања на 8. овог мјесеца пресели у вјечност, — безбројно пута благодаримо свијема онима, који нас лично, писмено и брзојавно тјешили, те нам тијем у неколико нашу велику тугу ублажише.

Дубоко благодаримо браћи Подгоричанима; сродницима Братонозићима; кумовима; друговима; пријатељима и познаницима, који нашу утјеху наше једине (пето) дијете онако оплакше и у великом броју до вјечне куће испратили.

Особита хвала г. обласном лекару, који се неуоморно и својски трудио да наше јединце из чељусти немилостиве смрти уграби.

Хвала г. Петру В. Марковићу, који се у мом одсуству неуоморно и својски заузимао и око покојника трудио.

Хвала г. г. мјесном свештенику и учитељу, који с ђацима покојника до вјечне куће испратили.

И још један пут свијема хвала.

Подгорица, октобра 1904.

Ожалошћени:

стац: Илија М. Павићевић;

баба: Марица; стрц: Ђуро.

Р. 149 Б. 101 1—1

— 1 —